

Krenut ćemo od početka: naši atomi nastali su tijekom supernove koja je eksplodirala prije nastanka Sunca i tako stvorila elemente koji danas tvore planete Sunčevog sustava, živi i neživi svijet tog malog kozmičkog trenutka, floru i faunu Zemlje, nas koji sanjamo, strepimo i možda jedini imamo svijest, ljubav i poeziju, a samim time i moć mijenjati postojeća stanja u kojima se zatječemo. *Homo sapiens*, *homo ludens*, *homo deus*, i sam više od šezdeset posto voda. Na planetu starom pet milijardi godina, čiju površinu i dalje prekriva sedamdeset posto vode. Voda koja neprestano govori našoj vodi, njene milijarde godina postojanja dozivaju naša unutarnja mora.

More je mir. Pokraj mora, prastarog, životnog, mora majke, mi možemo shvatiti da smo samo trenutak, manje od trenutka u velikom vremenu kozmičke povijesti. Voda je mogućnost života. I nastao je upravo u vodi, u oceanima koji su tada prekrivali naš užareni i negostoljubivi planet. More je, dakle, tu bilo od samog početka, ono je bilo početak – pratilo je prvu sintezu molekula u veće molekule, nastanak prvih jednostaničnih organizama, povezivanje stanica. Kada je život zakoračio iz mora na kopno, započela je povijest kopna, i onda se, prije 1,9 milijuna godina, pojavio *homo erectus*, uspravni čovjek. Uspravni čovjek, možda nikada i mudar, odvojio se od načina na koji planet diše. Čak i more, prapočetak života, nemarno zagađujemo i uništavamo, nesvjesni toga da priča o životu ipak jest puno veća od samog čovjeka. Pritom ne zaboravimo da je i cijela povijest čovječanstva i civilizacije zapravo povijest mitova o postanku, gdje božanstva prepisujemo iz jedne priče u drugu, dajući elementima prirode i pojavama koje ne razumijemo božanska svojstva.

Možemo li okrenuti sat? Možemo li promijeniti priču? To je ono što se pita Renata Poljak, tražeći odgovor kroz umjetnost, i to sve moguće arsenale umjetnosti (svjesna da je svaki jezik stvaranja moguće razumjeti i u supostojanju s drugima), način da ne samo ponovno napiše jednu prastaru priču, nego da je učini živom kroz umjetnost, dajući tako i samom Moru novi život, novi autonomni početak.

Dječak Vanja Cetinić – Koća živi u Splitu, ima 12 godina i već dvije godine hvata planktone planktonskom mrežicom i proučava ih pod mikroskopom. Fascinantne snimke pod mikroskopom prikazuju uvećani svijet malih bića koja stvaraju kisik. Glazbenici Amira Medunjanin i Alen i Nenad Sinkauz stvaraju novu pjesmu prema napisanim stihovima, a Renata bilježi taj proces. Svijet smo poimali i razumijevali vjeronanjima, a ta smo vjerovanja prenosili pjesmama i pričama, i ideja Renate Poljak jest da se iznova kreira pjesma, mit nove stvaralačke energije i snage u kojem More postaje Bog postanka.

Utopijskim pokušajem da se mit o postanku napiše tako da more dobije zaslužno mjesto koje dotada nije imalo, da mu se vrati stvoriteljska uloga, moru vraćamo pravo na njegovu priču. Projekt Renate Poljak, *Pjesme za naše more*, kojim ona okreće mitologiju i daje moć Moru, budućnost je koju možemo osjetiti čim stopalima dotaknemo morsku vodu: to je More izliječeno od našeg nemarnog postojanja i možda će u ovoj, njegovoj priči i more nas napisati kao bića nježnosti i brige, mora i svjetlosti.

Dječak baci kamen i najednom se stvori svemir.

Monika Herceg